II

(Aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

30. juuni 2004,

Itaalia teatatud kirjastustööstust puudutavate meetmete kohta

(teatavaks tehtud numbri K(2004) 2215 all)

(Ainult itaaliakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2006/320/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduste asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles palunud huvitatud pooltel esitada oma arvamused [1] ning võttes arvesse nende arvamusi,

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 19. detsembri 2002. aasta kirjades nr 15808 ja 15809, mis on registreeritud 31. detsembril 2002, teatasid Itaalia ametiasutused komisjonile, vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3, eespool nimetatud meetmetest Itaalia kirjastussektoris tegutsevate ettevõtete toetamiseks.

(2) Komisjon teatas 29. oktoobri 2003. aasta kirjas Itaaliale oma otsusest alustada kahe teatatud meetme suhtes kohtumenetlust vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 2.

(3) Komisjoni otsus alustada kohtumenetlust avaldati *Euroopa Liidu Teatajas*. [2] Komisjon palus huvitatud pooltel esitada oma tähelepanekuid kõnealuste meetmete suhtes.

(4) 2. detsembri 2003. aasta kirjas palusid Itaalia ametiasutused komisjoni kohtumenetluse alustamise otsuse suhtes tähelepanekute esitamise tähtaja pikendamist, mille komisjon ka andis oma 10. detsembri 2003 aasta kirjas.

(5) Itaalia ametiasutused esitasid oma tähelepanekud ja lisateabe 9. jaanuari 2004. aasta kirjas, mis on registreeritud 14. jaanuaril 2004.

(6) Komisjon sai kätte huvitatud poolte tähelepanekud ja edastas need Itaalia ametiasutustele, andes neile võimaluse vastata; Itaalia ametiasutuste kommentaarid jõudsid komisjonini 3. märtsi 2004. aasta kirjaga, mis on registreeritud 4. märtsil 2004.

2. MEETMETE KIRJELDUS

(7) Itaalia ametiasutuste teatatud kaks abimeedet käsitlevad vastavalt pangalaenude intressitoetuse vormis abi kirjastussektoris tegutsevatele ettevõtetele ja maksusoodustuse vormis abi kirjastustooteid väljaandvatele firmadele. [3]

[1] ELT C 285, 28.11.2003, lk 14.
[2] Vt märkus 1.

[3] Lubatava toote all mõistetakse paberkandjal toodet, kaasa arvatud raamatud, või elektroonilisel infokandjal toodet, mis mõeldud avaldamiseks või muul moel informatsiooni levitamiseks avalikkusele, kasutades selleks kõiki vahendeid, kaasa arvatud elektroonilisi või raadio ja televisiooni kaudu. Välja on arvatud tooted, mis taasesitavad helisid ja hääli, salvestus- ja kinematograafilised tooted ja ühiskonnaelu käsitlev dokumentatsioon nii sise- kui väliskasutuseks.

2.1. **Intressitoetuse meede**

(8) Esimene nimetatud toetuskava on reguleeritud 7. märtsi 2001. aasta seaduse nr 62 ("Uued kirjastamise ja kirjastustoodete normid ning 5. augusti 1981. aasta seaduse nr 416 muudatused") artiklitega 4 kuni 7 (edaspidi seadus nr 62/2001) ([4]) ja Vabariigi Presidendi 30. mai 2002 määrusega nr 142 ("Määrus, mis puudutab maksusoodustusi kirjastussektoris tegutsevatele firmadele", edaspidi "DPR nr 142/2002"). ([5])

(9) Abi seisneb krediidiasutuste poolt antud kümneaastaste laenude intressimaksete osamaksetes tehnilise ja majandusliku ümberkujundamise, varustuse ostmise, laiendamise ja moderniseerimise projektideks, eelkõige riistvara ja tarkvara infovõrgu arendamiseks seoses rahvusvaheliste telemaatiliste võrkude kasutusega jaotuse parandamiseks ning kutsealaste koolituste kuludeks.

(10) Projekti võib toetada 90 % ulatuses selle kogumaksumusest. ([6]) Toetus on vastavuses amortisatsiooniplaani, mis on arvutatud vastavalt riigikassa poolt fikseeritud viitemäärale, ja maksmisele kuuluvate maksude vahega, mis on arvutatud sama amortisatsiooniplaani alusel, võttes aluseks poole antud määrast. Tegelikkuses, kasutades 5 % viitemäära, panustab riik umbes 13 %ga projekti kogumaksumusest, protsent, mis väheneks umbes 10 %ni, kui toetust taotletakse muudetud kujul.

(11) Toetuse saajateks on ettevõtted, kes tegutsevad kogu kirjastamise tsüklis. ([7]) Eelkõige aga trükifirmad, kirjastused, trükikojad, paberkandjal või elektroonilisel infokandjal olevate päevalehtede, perioodikaväljaannete ja raamatute levitajad, raadio- ja televisiooniprogrammide edastajad; samuti firmad, kes tegelevad, kas siis ainult või peamiselt, kirjastustoodete turustamisega ja itaalia ajalehtede kirjastajad välismaal. Meede on mõeldud ettevõtetele, kellel on kontor ühes ELi liikmesriigis. Toetuse saajate arvatav hulk on 101 kuni 500.

(12) Abimeetme ettenähtud kestus on kümme aastat. ([8]) Riigieelarvest toetuseks eraldatud summa aastateks 2001, 2002 ja 2003 küünib umbes 26,3 miljoni euroni, ([9]) millele lisatakse eelnevalt mitte kulutatud toetuste arvelt 50,8 miljonit eurot. Käesoleva meetme raames eraldatav toetus on kombineeritav üksnes abiga, mis on sätestatud järgnevalt kirjeldatud sama seaduse artiklis 8. ([10])

(13) Seaduse nr 62/2001 artiklitega 5, 6 ja 7 ette nähtud soodustused jaotatakse ühest *ad hoc* fondist, mida juhitakse ministrite nõukogu eesistumisel. ([11]) Toetust antakse kas automaatse menetluse ([12]) alusel või individuaalse hindamismenetluse kaudu. Automaatse menetluse puhul ei ületa projekti rahastamine ligikaudu 0,5 miljonit eurot ([13]) ja abikõlblik projekt peab olema lõpetatud kahe aasta jooksul alates toetuse määramisest. Suuremat rahastamist vajavate projektide puhul kohaldatakse individuaalset hindamisprotseduuri, mida teostab *ad hoc* komitee ministrite nõukogu eesistumisel. Kõnealuse meetme alusel antav toetus on piiratud umbes 15,5 miljoni euroga ([14]) ja sellise menetluse kohaselt hinnatud projektid peavad igal juhul vastama nõudele, et need tuleb kahe aasta jooksul täide viia. Kumbki menetlus

([4]) Itaalia ametiasutused osutavad asjaolule, et kõnealune soodustus asendab olemasolevaid abimeetmeid, mis on sätestatud seadustega nr 416 (5.8.1981) ja nr 67 (25.2.1987), mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt 18.11.1983 kirjaga nr 1398 ja 7.7.1988 kirjaga nr 8232, toetuse nr C 25/87.

([5]) Tingimused, olemasolevate vahendite summa ja kirjastusettevõtete seaduse nr 62/2001 artiklis 6 sätestatud toetuse saamise vastavuse tingimused, on määratletud nõukogu juhatuse informatsiooni- ja kirjastamisosakonna juhataja 13. detsembri 2002. aasta otsuses, GU 297 19.12.2002, lk 29.

([6]) Lisaks sellele, valitsuse seaduseelnõu – parlamendi akt nr 4163 "Kirjastamise ja päevalehtede ning perioodikaväljaannete levitamise sätted" viib sisse järgneva muudatuse seaduse nr 62/2001 artiklisse 5, mis selgesõnaliselt arvab toetavatest kuludest välja kõik kulud, mis pole suunatud kirjastustoote väljaandmisega, eelkõige müügiedendus- ja reklaamikulud. Toetatavad kulud võivad küündida 100 %ni ainult ajakirjanike ühistute puhul vastavalt 5.8.1981 seaduse nr 416 artiklile 6.

([7]) Vastavalt nõukogu juhatuse informatsiooni- ja kirjastamisosakonna juhataja 13. detsembri 2002. aasta otsusele seaduse nr 62/2001 kohta on selgesõnaliselt välistatud raskustes olevad ettevõtted.

([8]) Kümneaastane tähtaeg pandi selgesõnaliselt paika pärast teavitamist, muudatusega seaduseelnõus (parlamendi akt nr 4163 "Kirjastuse ja päevalehtede ning perioodikaväljaannete levitamise sätted"), mis esitatati saadikutekojale 16. juulil 2003. Kõnealune seaduseelnõu on hetkel arutlusel parlamendi kultuurikomisjonis.

([9]) Riigi poolt eraldatud toetuste summa küündib ainult 4,1 miljoni euroni aastal 2001; 12,6 miljoni euroni aastal 2002 ja umbes 9,7 miljoni euroni aastal 2003.

([10]) Vastavalt DPR nr 142/2002 artiklile 8 ei tohi seaduse nr 62/2001 artiklite 4–7 kohaselt antud toetust liita teiste riiklike, regionaalsete, Trento ja Bolzano autonoomsete provintside, Euroopa ühenduse või avalike asutuste või institutsioonide poolt antud toetustega sama investeerimisprogrammi rahastamiseks. Kõnealuseid toetusi võib seevastu liita sama seaduse artiklis 8 nimetatud maksusoodustustega.

([11]) Vastavalt seaduse nr 62/2001 artiklile 5 nimetatakse seda fondi "Maksusoodustuste fond kirjastussektori ettevõtetele".

([12]) DPR nr 142/2002 artiklis 1 sätestatakse, et ettevõtted võivad automaatse menetluse alusel esitada ainult ühe projekti korraga.

([13]) Rahastamine ei tohi ületada 1 miljardit ITL vastavalt seaduse nr 62/2001 artikli 6 lõike 1 punktile a.

([14]) Maksimaalne toetus ei tohi ületada 30 miljardit ITL vastavalt seaduse nr 62/2001 artikli 7 lõike 1 punktile a.

nõuab muu hulgas ka üksikasjaliku informatsiooni ja dokumentatsiooni saatmist, mis tõestavad projekti olemasolu ja vajadust, toetuse saaja kõlblikkust, tegelike kulude tõendeid ([15]) ning pangalaenu lepingu koopiat. Käsitletav meede sisaldab lisaks veel ettekirjutusi ebaseaduslikult jaotatud toetuste tagasisaamiseks.

(14) Kõnealuse meetme alusel antud toetuse eesmärk on teabe mitmekesisuse säilitamine Itaalia põhiseaduse artikli 21 tähenduses.

2.2. **Toetus maksusoodustuse vormis**

(15) Teine teatatud meede on reguleeritud 7. märtsi 2001. aasta seaduse nr 62 artikliga 8 ("Uued kirjastamise ja kirjastustoodete normid ning 5. augusti 1981. aasta seaduse nr 416 muudatused") ja nõukogu presidendi 6. juuni määrusega nr 143 ("Maksusoodustuse kord kirjastustooteid väljaandvatele ettevõtetele", edaspidi "määrus nr 143/2002").

(16) Meetmega nähakse ette toetus kirjastussektoris tegevatele ettevõtetele riigi poolt antava maksusoodustustena, mida väljastatakse iga-aastase maksusoodustuse vormis viie üksteisele järgneva aasta jooksul ning see moodustab 15 % investeeringute kogumaksumusest. ([16]) Maksusoodustus arvestatakse maha maksekohustusest ja seda võib kanda üle nelja aasta jooksul.

(17) Maksusoodustust kohaldatakse investeeringutel uutesse tootmisvahenditesse, mis on suunatud itaaliakeelsete kirjastusväljaannete (ajalehed, perioodikaväljaanded, ajakirjad, raamatud, samuti multimediaalsed kirjastustooted) tootmiseks. Samuti on lubatud investeeringud tehnilise ja majandusliku ümberkorralduse projektide raames seadmetesse, süsteemidesse ja patentidesse kõikides tootmistsükli faasides.

(18) Meetme rakendamine piirdub enne 31. detsembrit 2004 teostatud investeeringutega. Kõik rahaeraldused riigi eelarvest terveks perioodiks ulatuvad umbes 102 miljoni euroni. ([17]) Kõnealuse meetme alusel antavad toetused on kombineeritavad üksnes nimetatud seaduse artiklites 4–7 osutatud toetustega. ([18]) Meede sisaldab sätteid projektide olemasolu ja teostatavuse kontrolliks, samuti ebaseaduslikult antud soodustuste tagasisaamiseks.

([15]) Toetuse saamise menetlusi ja tingimusi on kirjeldatud seaduse nr 62/2001 artikli 7 lõigetes 2–6, samuti DPRis nr 142/2002.

([16]) Kõnealusest meetme puhul on maksimummäär fikseeritud pigem investeerimisväärtuse protsendina kui toetuse saaja alusel, aga igal juhul on see piiratud olemasolevate vahenditega.

([17]) Riigi poolt rahastatud fondid küündivad vastavalt umbes 5,7 miljoni euroni aastal 2001; 11,3 miljoni euroni aastal 2002; 28,4 miljoni euroni iga aasta kohta ajavahemikus 2003 kuni 2005.

([18]) Vt märkus 11.

(19) Maksusoodustust antakse kirjastusväljaandeid tootvatele ettevõtetele. ([19]) Kõnealuste mõiste alla kuuluvad trükifirmad, kirjastused, paberkandjal või elektroonilisel infokandjal olevate päevalehtede, perioodikaväljaannete ja raamatute trükikojad; raadio- ja televisiooniprogrammide edastajad ning itaalia ajalehtede kirjastajad välismaal. Meede on mõeldud ettevõtetele, kellel on kontor ühes ELi liikmesriigis. Toetuse saajate arvatav hulk on 101 kuni 500.

(20) Kõnealuse meetme alusel antav toetus on mõeldud kultuuri edendamiseks ja teabe mitmekesisuse säilitamiseksvastavalt Itaalia põhiseaduse artiklile 21.

3. **KOHTUMENETLUSE ALUSTAMISE PÕHJENDUSED**

(21) Kohtumenetluse alustamise otsuses järeldas komisjon, et toetuse kaks meedet kujutavad endast riigiabi vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikele 1 ja väljendas kahtlusi nii teatatud meetmete mõju kohta kaubandusele kui ka nende kokkusobivuse kohta ühisturuga.

(22) Komisjon leidis lisaks sellele, et kohtumenetluse alustamine võimaldaks esitada teavet ja tähelepanekuid, et hajutada eespool nimetatud kahtlusi.

4. **HUVITATUD POOLTE TÄHELEPANEKUD**

(23) Pärast kohtumenetluse alustamist saatsid erinevad huvitatud pooled oma tähelepanekud meetmete kohta. Järgnevad lõigud sisaldavad kokkuvõtet asjaomastest tähelepanekutest.

(24) Euroopa Kirjastajate föderatsioon (FEP-FEE) teatas oma 18. detsembri 2003. aasta kirjas, et kõnealused meetmed ei ole vastuolus ühenduse õigusaktidega, kuna:

i) kirjastamine, erinevalt mõnest teisest tööstuslikust tegevusest, on olulisel määral seotud keelega ja seega on ebatõenäoline, et kirjastamise toetamine riigi poolt mõjutaks piiriülest kaubandust Euroopa Liidus;

([19]) Kirjastustooteid tootvate firmade mõiste on kitsam sellest, mida on kasutatud kõnealuse seaduse artiklites 4, 5 ja 7. Esiteks käsitleb see ainult itaaliakeelseteseid trükiseid. Teiseks käsitleb see ainult kirjastusväljaandeid toovaid ettevõtteid, samal ajal kui teise meetme puhul on potentsiaalseteks toetusesaajateks kõik ettevõtted, kes on tegevad tootmistsüklis ja kirjastusväljaannete levitamisel.

ii) ettenähtud toetuste suurus on üsna tagasihoidlik;

iii) toetused on mõeldud investeeringutele, mis on seotud spetsiifiliste keeleliste piirkondadega ning riigiabi saavad ainult itaaliakeelsed trükised. Riigiabi eesmärgiks on erainvesteeringute soodustamine, et tulla toime kirjastajate ja teiste samas valdkonnas tegutsevate ettevõtete vahelise siseriikliku konkurentsiga.

(25) Portugali raamatukirjastajate assotsiatsioon (APEL) järeldas oma 19. detsembri 2003. aasta kirjas, et kõnealused abimeetmed ei ole vastuolus ühenduse õigusaktidega:

i) samadel põhjustel, mida väljendas FEE ja

ii) kuna toetatavad investeeringud ei ole suunatud ekspordile või tegevustele rahvusvahelises kontekstis.

(26) Lisaks on komisjonile uurimise käigus enam kui kuu pärast kohtumenetluse alustamise teatise avaldamist saabunud kolmandatelt pooltelt järgnevad tähelepanekud.

(27) Hispaania Kirjastajate föderatsioon (FGEE) väitis oma 8. jaanuari 2004. aasta kirjas, et kõnealused meetmed ei ole vastuolus ühenduse õigusaktidega samadel põhjustel, mille tõi välja Portugali raamatukirjastajate assotsiatsioon.

(28) Euroopa Ajakirjanduskirjastajate assotsiatsioon (ENPA) arvas oma 12. jaanuari 2004. aasta kirjas, et kõnealused meetmed ei ole vastuolus ühenduse õigusaktidega, kuna:

i) päevalehtede piiriülene kaubandus on tähtsusetu ja ei tekita konkurentsiprobleeme liikmesriikide vahel. See kehtib eriti piirkondlike päevalehtede kohta, mis levivad vaid rahvuslikul turul kindlates piirides. Konkurents selles sektoris jääb rahvusliku turu tasemele;

ii) ajalehtede osakaal, mis müüakse välismaal seal elavatele kodanikele, kes soovivad ennast kursis hoida oma päritolumaal toimuvaga, on väga väike. Tarbijate suhteliselt piiratud arvu tõttu on ligipääs itaaliakeelsele teabeallikale ja tuttavale kaubamärgile nii keelelisest kui kultuurilisest vaatenurgast äärmiselt oluline ja seda teenust saavad pakkuda ainult itaalia kirjastajad;

iii) selleks, et ajalehed oleksid jätkuvalt konkurentsivõimelised võrreldes teiste meediavormidega, nagu näiteks internet, vajab kõnealune tööstus kindlasti vahendeid, mida kahe kõnealuse meetme raames pakutakse. Juhul, kui asjaomast abi ei antaks, ohustaksid sellised järsud majanduslangused, nagu viimati registreeritud – mis kahjustas sügavalt enamikku Euroopa ajakirjandussektorist reklaamimüügi languse tõttu – olulisel määral siseriikliku tööstuse tulevikku.

(29) Itaalia ajalehekirjastajate föderatsioon (FIEG) esitas oma 7. jaanuari 2004. aasta kirjas üksikasjaliku argumentatsiooni kinnitamaks väidet, mille järgi ei peaks kõnealuseid meetmeid vaatlema kui ühenduse õigusaktide rikkumist, kuna:

i) need ei moodusta riigiabi;

ii) kõnealused meetmed ei ole toetus tegevustele, mille puhul ei kohaldata piiriülest kaubandust ega konkurentsi liikmesriikide ja EMP vahel;

iii) meetmed on sobivad ühisturuga vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile d.

5. ITAALIA AMETIASUTUSTE TÄHELEPANEKUD

5.1. Tähelepanekud kohtumenetluse alustamise suhtes

(30) Et hajutada kahtlusi, mida komisjon väljendas oma otsuses kohtumenetluse alustamise kohta, tõid Itaalia ametiasutused nende poolt toetatud väidetele kinnituseks lisaandmeid ja seletusi, mis puudutavad kõnealuste meetmete marginaalset mõju kaubandusele ja kokkusobivust sellega.

(31) Itaalia ametiasutused väidavad, et toetusel kirjastussektorile on väga piiratud mõju ühendusesisesele kaubandusele, kuna itaaliakeelsete väljaannete levitamine väljaspool Itaalia siseriiklikku turgu on praktiliselt olematu. Eelkõige paluvad Itaalia ametiasutused toetudes oma analüüsidele nende üldprintsiipide tõlgendamist, mis on sõnastatud kohtuotsuses CELF, ([20]) samuti paluvad nad nende statistiliste andmete ja seletuste tõlgendamist, mis on toodud vastuses kohtumenetluse alustamisele.

(32) CELF kohtuotsuses sõnastatud põhimõtete puhul seoses raamatutega, kinnitavad Itaalia ametiasutused, et need printsiibid peaksid olema kohaldatavad ka teistele kirjastustoodetele, võttes arvesse nende analoogset iseloomu ja asjaolu, et nende lugejate hulk, kes loevad itaaliakeelseid väljaandeid ELis, on isegi madalam kui prantusekeelseid väljaandeid lugevate inimeste hulk. Kaks põhimõtet, millele on osutatud:

i) "Konkurents raamatusektoris (võib) igal juhul olla piiratud mõne keelelise või kultuurilise barjääriga ja järelikult peaksid mõjud ühendusesisesele kaubandusele olema piiratud"; ([21])

ii) "Euroopa trükikodade ja kirjastamise sektor on jätkuvalt rohkem rahvuslike turgude kõrvutamine kui Euroopa mõõdetesse integreeritud turg, mida näitab ekpordi madal käive selles sektoris. Ühenduses räägitavate keelte rohkus on lisabarjääriks sektori "euroopastumisel"". ([22])

(33) Itaalia ametiasutused esitasid oma väidete kinnituseks statistilisi andmeid Itaalia kirjastusturu olukorra ja väljaannete piiratud ühendusesisese kaubanduse kohta ning lisaselgitusi toetuste saajate kohta. Esitatud statistilistest andmetest järeldub eelkõige, et:

i) viimase 20 aasta jooksul on itaaliakeelsete ajalehtede turgu iseloomustanud oluline tagasiminek, ehkki samal ajal on Itaalia tootmissüsteem palju muutunud. ([23]) Aastal 2003 vähenes igapäevaselt müüdud eksemplaride arv 1984. aasta tasemele;

ii) keskmine igapäevane päevalehtede levik ja müüdud ekspemplaride arv 1 000 elaniku kohta Itaaias, Prantsusmaal, Saksamaal ja Suurbritannias näitab, et Itaalia jääb kahtlemata alla teistele suurtele ELi liikmesriikidele, ([24]) ja võttes arvesse Itaalia sissetulekute taset elaniku kohta, jääb kirjastustoodete nõudlus potentsiaalselt saavutatavast tasemest madalamaks;

iii) aastal 2001 oli Itaalia päevalehtede levik ELis võrdne 1,3 %ga kogutiraažist, see protsent langeb 0,8ni nädalalehtede ja igakuiste väljaannete sektoris;

iv) komisjonile esitatud statistilised andmed näitavad, et aastatel 1996 kuni 2001 moodustas päevalehtede, nädalalehtede ja igakuiste väljaannete *kogueksport* (nii ELi siseselt kui väljaspool seda) 0,7 % kuni 2,5 % kogutiraažist;

v) kirjastuste poolt väljaantavate multimeediatoodete puhul esitasid Itaalia ametiasutused andmeid raamatute ja kirjastuste poolt välja antud multimeediatoodete ja -teenuste koguekpordi kohta nii ELi siseselt kui väljaspool seda aastal 2001, millest järeldub, et kogueksport ulatub 5 %ni kogu antud toodete müügihulgast. Vaatamata sellele, täpsustavad Itaalia ametiasutused, et eksport ELi moodustab vaid osa antud protsendist ja et cd-rom-id ja kirjastuse poolt pakutavad teenused, samuti kirjastuste poolt väljaantavad multimeediatooted, moodustavad vaid väga väikse osa nimetatud turuosast. Seepärast järeldavad Itaalia ametiasutused, et kirjastuste poolt väljaantavate multimeediatoodete levitamine ELis on väheoluline;

vi) ajalehtede ja raamatute trükkimise kohta rõhutavad Itaalia ametiasutused, et tavaliselt trükitakse kirjastusväljaandeid levikualade läheduses, et vältida hilinemise tõttu kirjastustele tekkivaid kahjusid, ja võttes arvesse transpordikulude mõju toote hinnale;

vii) trükifirmade puhul täheldasid Itaalia ametiasutused algselt, et rahvusvahelisele konkurentsile saab osutada ainult võõrkeelsete uudiste osas. Ainukene Itaalia ettevõte, mis toodab võõrkeelseid uudiseid, on agentuur ANSA, mille müügikäive selliste uudiste pealt ulatub 0,3 %ni tema kogukäibest;

([20]) Euroopa Kohtu 22. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas K 332/98: Prantsuse Vabariik *v.* Euroopa Komisjon "Toetused prantsuskeelse raamatu ekspordiühistule (CELF)" (EKL I- 4833).

([21]) Vt märkus 20. Kohtuotsuse punkt VIII.

([22]) Komisjoni kommentaarid 1997. aasta dokumendis "Ülevaade ühenduse tööstusest".

([23]) Itaalia esitatud statistilised andmed näitavad, et aastal 2003 on jätkunud 1990. aastal alanud ajalehtede müügi langus Itaalias, mis on jõudnud taas 1984. aasta tasemele st 5,8 miljoni eksemplarini.

([24]) Andmed kogumikust *Osservatorio Tecnico per i Quotidiani e le Agenzie d'Informazione – "L'industria dei quotidiani in Italia – Monografia macro settoriale"* – 2000.

viii) võttes kokku kõnealuste meetmete piiratud mõju kaubandusele, osutavad Itaalia ametiasutused, et Itaalia ELi siseselt levitatavate kirjastustoodete turg hõivab vaevalt 0,3–0,5 % Euroopa turust.

(34) Lähtudes ülaltoodud teabest ja vastavalt kohtuasja SIDE ([25]) kohtuotsuses sõnastatud põhimõtetele, väidavad Itaalia ametiasutused, et itaaliakeelseid kirjastustooteid tootvat turgu peaks vaatlema kui eriturgu. ([26])

(35) Rõhutades asjaolu, et nende arvamuse kohaselt peaks mõlemaid meetmeid vaatlema ühisturuga kokkusobivatena vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile d, osutavad Itaalia ametiasutused järgmisele:

i) EÜ asutamislepingu artikli 151 lõikele 1, mis sätestab, et *"Ühendus annab oma panuse kultuuride arengusse liikmesriikides, austades nende rahvuslikke ja regionaalseid erinevusi, tõstes samal ajal esile ühist kuluuripärandit";*

ii) nõukogu 12. veebruari 2001. aasta resolutsioonile, mis puudutab raamatute hinna kindlaks määramisel rahvuslike süsteemide rakendamist ([27]) ja eelkõige nõukogu palvet komisjonile "võtta rakendamisel arvesse reegleid konkurentsi ja kaupade vaba liikumise osas, raamatu kultuurilist ja eripärast väärtust ning tema tähtsust kultuurilise erinevuse propageerimisel ning raamatuturu piiriülest mõõdet". ([28]) Lisaks viidatakse veel ühele põhjendusele eespool nimetatud resolutsioonist, milles märgitakse, et "homogeensed keelelised piirkonnad moodustavad raamatutue levitamisel tähtsa ala ja lisavad raamatuturule piiriülese mõõtme, mida on vaja arvesse võtta"; ([29])

iii) nõukogu 14. veebruari 2002. aasta resolutsioonile, ([30]) mis puudutab keelelise erinevuse esile tõstmist keelte õppimisel Euroopa keelteaasta 2001 eesmärkide täideviimiseks;

iv) Euroopa Liidu põhiõiguste harta ([31]) artiklile 22, mis kinnitab taas põhimõtet, mille järgi Euroopa Liit austab kultuurilist, religioosset ja keelelist erinevust liikmesriikides;

v) Itaalia põhiseaduse artiklile 21, mis tagab õiguse sõnavabadusele ja mitmekesisusele, mida mõistetakse kui demokraatlikke põhivabadusi; Itaalia ametiasutused teatavad, et kirjastustooted on üks vahend selle õiguse rakendamiseks; ([32])

vi) Maastrichti lepingule, milles on sätestatud kultuuri käsitlev erand vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile d, selleks et ületada artikli 87 lõike 3 punkti c kohaldamisel kitsendusi seoses kultuurisektori soodustustega.

(36) Kokkuvõttes märgivad Itaalia ametiasutused, et käesoleva kohtumenetluse raames ning võttes arvesse kirjastusturu täielikku eripärasust, on vajalik avalikkuse sekkumine, et peatada hästi väljakujunenud kirjastustoodete leviku kahanemistrend siseturul ja itaalia keele piiratud levik ELi tasemel ning et komisjon võiks järeldada, et keelelise eripära maksimaalne väärtustamine on üks võtmefaktoreid, millel põhineb artikli 87 lõike 3 punktis d osutatud kultuuriline erand. Seepärast peaks kõnealuseid meetmeid, mis toetavad itaaliakeelsete kirjastustoodete levikut rahvuslikul turul, vaatlema kui ühisturuga kokkusobivaid meetmeid

5.2. **Huvitatud poolte kommentaarid esitatud tähelepanekutele**

(37) Itaalia ametiasutused edastasid oma 24. veebruari 2004. aasta kirjas oma kommentaarid huvitatud poolte tähelepanekute kohta kohtumenetluse alustamise suhtes. Itaalia ametiasutused rõhutavad kommentaaride üldist kooskõla nende oma hinnanguga kõnealuste meetmete mõju kohta kaubandusele ja sellega sobivuse kohta. Nende peamised kommentaarid võib kokku võtta järgneva nelja märkusega:

i) komisjoni vastavasisulise kutse järgselt, saatsid oma tähelepanekud viis käesolevas otsuse 4. osas nimetatud osapoolt, kes esindavad 15 liikmesriigi ning Küprose, Horvaatia Vabariigi, Leedu, Norra ja Sloveenia raamatute ja ajalehtede kirjastajaid;

([25]) Esimese astme kohtu 28. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-155/98 (Õigusteaduse kogumik 2002, II-1179).
([26]) Esimese astme kohtu 21. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas T 229/94: Deutsche Bahn *v.* Komisjon (II- 1689, lõige 54 ja seal tsiteeritud õigus).
([27]) ELT C 73, 6.3.2001, lk 5.
([28]) Itaalia ametiasutused rõhutavad, et kuigi EMÜ nõukogu 12.2.2001 resolutsioon viitab üheselt raamatutele, siis selles ning eelkõige põhjenduses 2 osutatud põhimõtted, peaksid laienema kõikidele juhtudele, mil mingi toode (näiteks kirjastustooted) on "samal ajal nii kultuuriväärtuste kandja kui kaup".
([29]) Vt märkus 27. Võttes arvesse 12.2.2001 resolutsiooni põhjendust 7.
([30]) EÜT C 50, 23.2.2002, lk 1.
([31]) EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.
([32]) Vt Põhiseadusliku kohtu otsus kohtuasjades nr 348/1990, nr 105/1972, nr 225/1974 ja nr 94/1997.

ii) huvitatud pooltelt saadud tähelepanekud on kooskõlas Itaalia esitatud kommentaaridega ELi konkurentsiõiguse mitterikkumise kohta;

iii) nagu on rõhutanud ENPA, on perioodikaväljaannete turg peamiselt siseriiklik turg ja meetme proportsionaalsuse põhimõtet on täidetud, kuna kirjastustoodete turg ei ole oma struktuuri tõttu võimeline tekitama märkimisväärseid moonutusi piiriüleses kaubanduses;

iv) nagu on teatanud FGEE, on kõnealuste toetuste hulk piiratud. Lisaks on abimeetmetel vähene mõju kaubandusele liikmesriikide vahel, kuna majanduslik tegevus keskendub keeleliselt homogeensetele aladele, mille puhul piiriülene kaubandus on piiratud.

6. **MEETMETE HINDAMINE**

6.1. **Riigiabi olemasolu**

(38) Vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikele 1 "on ühisturuga kokkusobimatud, ükskõik millisel kujul riigi poolt või läbi riiklike ressursside antud abid, mis, soosides kindlaid ettevõtteid või kindlaid tooteid, moonutavad või ähvardavad moonutada konkurentsi, juhul kui need abid mõjutavad kaubandust liikmesriikide vahel".

6.1.1. *Riiklikud ressursid, mis soosivad teatud ettevõtteid/majandustegevusi*

(39) Komisjon märgib, et ressursid, mille abil rahastatakse mõlemat teavitatud toetuse meedet, pärinevad keskvalitsuse eelarvest ja neid võib seetõttu lugeda riiklikeks vahenditeks. Lisaks soosivad kõnealused meetmed vastavalt oma definitsioonile spetsiifilisi majandussektoreid, eelkõige kirjastussektorit, milles toetuse saajad arendavad majandustegevust ja neid võib käsitada kui ettevõtteid vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikele 1.

6.1.2. *Selektiivsus*

(40) Mõlemad teavitatud meetmed on selektiivsed, kuna nad on mõeldud vastavalt kirjastustööstuses tegutsevatele ettevõtetele ja kirjastustooteid tootvatele ettevõtetele. Seega pakuvad mõlemad meetmed sektoriaalset abi.

6.1.3. *Majanduslik eelis*

(41) Kaks teavitatud meedet annavad toetuse saajatele majandusliku eelise.

(42) Esimese meetme korral saavad toetuse saajad toetust spetsiifilistele projektidele antud pangalaenude intresside maksmiseks, mis vähendab tõhusalt toetust saavate ettevõtete finantseerimiskulusid.

(43) Teise meetme korral kohaldatakse abikõlblike ettevõttete puhul fiskaalset eelist, mida antakse maksusoodustusena investeeringutele, leevendades seega toetuse saajatel maksekoormust, mida nad tavaliselt peaksid kandma. ([33])

6.1.4. *Mõju ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsi moonutamine*

(44) Komisjon märgib, et konkurentsireegleid rakendatakse üldiselt kõikide majandustegevuste suhtes, mis toovad kaasa kaubandussuhted liikmesriikide vahel ja et kirjastustoodete tootmist võib vaadelda kui majandustegevust. Tuleb määrata kindlaks, kas toetus antud tegevusele mõjutab kas tegelikult või potentsiaalselt liikmesriikide vahelist kaubandust, võttes arvesse itaaliakeelsete kirjastustoodete turu tõendatud rahvuslikku ja siseriiklikku loomust. Tuleb tähele panna, et kirjastusturg hõlmab ka autoriõiguste, reklaami, trükkimise ja levitamise turgu. Toetus ühele kirjastajale võib mõjutada mõnda nendest tegevustest.

(45) Lisaks sellele märgib komisjon Itaalia ametiasutuste esitatud teabe põhjal, et liikmesriikide vahel eksisteerib kõnealuste meetmetega seotud kirjastustoodete kaubandus. ([34]) Seepärast võivad kõnealused meetmed moonutada konkurentsi firmade vahel, näiteks kui kirjastusettevõtted arendaksid oma tegevust erinevates liikmesriikides, tootes trükiseid erinevates keeltes, ja võistleksid autoriõiguste ja reklaami valdkonnas.

(46) Komisjon möönab, et Itaalia ametiasutuste esitatud teave ja selgitused tõestavad ühendusesisese kaubanduse piiratud olemust kõnealuste meetmetega seonduvate itaaliakeelsete kirjastustoodete alal.

([33]) Vt komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otseste maksude suhtes, EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3.

([34]) Lisaks on kirjastamise piirülest mõõdet, eelkõige raamatute osas, tunnustatud 12. veebruari 2001. aasta resolutsiooniga ja Itaalia ametiasutuste esitatud statistiliste andmetega.

(47) Vaatamata eespool esitatud seisukohale, arvab komisjon eespool toodu põhjal, et ehkki kõnealuste meetmete mõju kaubandusele on piiratud, ei saa seda välistada. Järelikult, moodustavad kaks kõnealust meedet riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

6.2. **Ühilduvus**

(48) Kuigi meetmed moodustavad riigiabi vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikele 1, nähakse sama lepinguga ette toetused, mis on sobivad või mida võib vaadelda sobivatena ühisturuga ja mis vastavad EÜ asutamislepingu artikli 87 lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele.

(49) Komisjon märgib, et EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 2 ning lõike 3 punktides a ja b sätestatud tingimused ei ole ilmselt kohaldatavad kõnealustele meetmetele.

(50) Pärast kohtumenetluse alustamist sai komisjon Itaalia ametiasutustelt lisateavet ja selgitusi ning tähelepanekuid huvitatud pooltelt. Lähtudes ülaltoodust, järeldub, et itaaliakeelsete kirjastustoodete ühendusesisene kaubandus on piiratud ja et meetmeid võiks vaadelda sobivatena vastavalt lepingu artikli 87 lõike 3 punktidele c või d.

6.2.1. *Ühilduvus EÜ asutamislepingu artikli 87 lõigu 3 punkti d tähenduses*

(51) Kõnealuste meetmete ühilduvuse suhtes vastavalt vastavalt artikli 87 lõike 3 punktile d, siis ei ole komisjon nõus Itaalia ametiasutuste antud hinnanguga ning arvab, et kultuuriline erand ei ole kõnealuste meetmete puhul kohaldatav.

(52) Tegelikult, ehkki EÜ asutamislepingus artikliga 151 ([35]) nähakse ette, et ühendus annab oma panuse kultuuriliste erinevuste arendamisele, ei ole vastavalt seaduse nr 62/2001 artikli 8 sätteid assigneeringute määramiseks kultuuri otseseks edendamiseks, vaid fonde kasutatakse täielikult üldisemaks toetuseks itaaliakeelseid kirjastuväljaandeid tootvate ettevõtete investeeringutele. Intressitoetuse meetme puhul ([36]) on vastavalt seaduse nr 62/2001 artiklile 5 ainult 5 % kõnealuse intressitoetuse meetme jaoks eraldatud olemasolevatest vahenditest broneeritud ettevõtetele, kes tegelevad *"projektidega, millel on eriline tähtsus kirjanduse levitamisel Itaalias või itaaliakeelsete kirjastustoodete levitamisel välismaal"*. Lisaks märgib komisjon, et juhul kui seda ei summat ei kasutata nimetatud eesmärgil, võib nimetatud vahendid paigutada ümber rahastamaks muid kõnealuste meetmetega seonduvaid tegevusi, mis sisaldavad muu hulgas koolitus- ja investeerimisabi. Lisaks toetatakse itaaliakeelseid trükiseid, milleks on ajalehed, ajakirjad, perioodikaväljaanded, raamatud ja multimeedia tooted. Siiski märgib komisjon, et nimetatud kaks meedet ei sisalda ühtegi konkreetset juhendit vahendite eraldamise kohta üksikutele trükiste liikidele, abikõlblike kirjastustoodete sisu kohta, ega maini ka kultuurilisi väärtusi, mida kõnealused tooted peaksid sisaldama või edendama. ([37])

(53) Analoogselt võib märgata, et itaalia keel on kahe meetme ühine nimetaja. Sellest hoolimata, ehkki antud meetmed võivad lõppkokkuvõttes soosida itaalia keele ja kultuuri õppimist ja levitamist, puudub nendes meetmetes mis tahes spetsiifiline juhend pedagoogilise või keelelise õppimise korra kohta, seega, kui vaadelda neid kultuuril põhinevate meetmetena, tähendaks see kultuurile põhjendamatult laia tähenduse omistamist.

(54) Lisaks vastusena Itaalia ametiasutuste esitatud argumendile, milles seotakse kõnealuste meetmetega ettenähtud kultuuri ja teabe mitmekesisuse edendamine, on komisjon juba teatanud oma eelnevates otsustes, ([38]) et liikmesriikide hariduse ja demokraatia vajadusi tuleb eristada kultuuri edendamisest.

(55) Seega võttes arvesse kõnealuste meetmete laia ulatust ja toetavate trükiste äärmiselt üldist kirjeldust, näivad mõlemad kõnealused meetmed olevat suunatud peamiselt itaaliakeelsete kirjastustoodete levitamise edendamiseks, mitte itaalia kultuuri ja keele edendamiseks.

([35]) Vt eelkõige artikli 151 EÜ lõikeid 1 ja 4.

([36]) Eelkõige seaduse nr 62/2001 artikli 5 lõige 6.

([37]) Tegelikult võiksid tooted, mis on seotud spordiga või muud otsest kultuurilist sisu mittekandvad kirjastustooted, osutuda abikõlblikuks.

([38]) Komisjoni otsused järgmistes riigiabi juhtudes: NN 88/98, "BBC 24tunnise uudistekanali reklaamita rahastamine, makstes litsentsitasu", EÜT C 78, 18.3.2000, lk 6; ja NN 70/98 "Riigiabi avalikele kanalitele "Kinderkanal and Phoenix"", EÜT C 238, 21.8.1999, lk 3.

(56) Eelpool nimetatu põhjal leiab komisjon, et kõnealused meetmed ei vasta kitsendatud tõlgendamise tingimustele seoses artikli 87 lõike 3 punktiga d ettenähtud sätte kohaldamisega ning mis on sõnastatud teatises riigiabide kohta avalikule raadioteenusele. ([39]) Lisaks oleks kultuurilise erandi aktsepteerimine vastuolus komisjoni tõlgendustega varasemates otsustes. ([40])

6.2.2. *Ühilduvus EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses*

(57) Vastavalt kehtestatud eesmärkidele, oleks kõnealuste meetmete lõplikuks eesmärgiks itaaliakeelsete kirjastustoodete edendamine ja teabe mitmekesisuse kaitsmine, samal ajal näib olevat vajalik avalik sekkumine, et peatada kirjastustoodete leviku kahanev trend rahvuslikul turul.

(58) Komisjon möönab, et ei ole olemas kohaldatavaid raamistikke ega juhiseid kõnealuste meetmete tüpoloogia hindamiseks. Seega näib, et peale EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c üldise kohaldamise võimaluse, ei ole kõnealuste meetmete puhul võimalik kohaldada muid konkreetseid ühilduvuse sätteid. EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c sätestatakse, et "toetused, mille eesmärgiks on soodustada teatavate majandustegevuste või teatavate majanduspiirkondade arengut, eeldusel, et need ei muuda kaubandustingimusi sel määral, et need oleksid vastuolus ühiste huvidega, võib lugeda ühisturuga kokkusobivaks".

(59) Kooskõlas kohtuotsuses CELF kehtestatuga märgib komisjon, et raamatusektoris on keelelised ja kultuurilised barjäärid, mis piiravad konkurentsi ja piiriülest kaubandust liikmesriikide vahel. Samal ajal näib, et "Euroopa trükikodade ja kirjastamise sektor on jätkuvalt rohkem rahvuslike turgude kõrvutamine kui Euroopa mõõdetesse integreeritud turg, mida näitab ekpordi madal käive selles sektoris. Ühenduses räägitavate keelte rohkus on lisabarjääriks sektori "euroopastumisel"". ([41])

(60) Kõnealuste meetmetega seonduvate raamatute ja muude kirjastustoodete puhul, tuleb siiski rõhutada, et viidatud piirangute olemasolu põhineb Itaalia esitatud statistilistel andmetel, mis näitavad kõnealuste toodete piiratud mõju piiriülesele kaubandusele ELis.

(61) Lisaks, kuna abi on mõeldud peamiselt itaaliakeelsetele trükistele, on ebatõenäoline, et trükised mõnes teises keeles saaksid neid tooteid asendada ja et toetused põhjustaksid tellimuste ja reklaami ülekandumist kõnealustele toodetele. Seega näib, et ühendusesisese kaubanduse ja konkurentsi moonutamine on väga piiratud. Lisaks on ühenduse huvid tagatud kõikides teistes liikmesriikides asuvate taotlejate suhtes kohaldatavate kõlblikkuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega.

(62) Teisalt on toetuse teatatud eesmärgiks teabe mitmekesisuse kaitsmine, mis on üheks Euroopa Liidu põhiõiguste harta ([42]) artikli 11 lõikes 2 sätestatud eesmärgiks.

(63) Viimaks, kõnealuste meetmete võimaliku piiratud kaubanduse ja konkurentsi moonutamise ja eelkõige nende proportsionaalsuse hindamine seoses teatatud eesmärkidega, põhineb järgmistel teguritel: meetmete kestvus, milleks on 5–10 aastat; toetuse saajate suur arv, milleks on ettenähtud 500 ettevõtet iga meetme kohta; olemasolevate vahendite summa, mis ulatub ühtekokku umbes 179,3 miljoni euroni kogu perioodi kohta.

7. **JÄRELDUSED**

(64) Võttes arvesse eelpool nimetatut, leidis komisjon, et kõnealused meetmed moodustavad riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(65) Itaalia ametiasutuste esitatud faktiline teave ja statistilised andmed tõestasid kõnealuste meetmete tõenäolist piiratud mõju kaubandusele.

(66) Kaubanduse ja konkurentsi piiratud moonutamine, meetmete proportsionaalsus taotletud eesmärgiga, s.t itaaliakeelsete kirjastustoodete edendamine põhineb meetmete kestvusel, toetuse saajate suurel arvul ja olemasolevatel piiratud vabadel vahenditel,

([39]) EÜT C 320, 15.11.2001, lk 5.
([40]) Vt märkus 38.
([41]) Komisjoni koostatud kommentaarid 1997. aasta dokumendis "Ülevaade ühenduse tööstusest".
([42]) Vt märkus 31.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Itaalia poolt nii kirjastustööstuses tegevatele ettevõtetele pangalaenude intressitoetuse kui kirjastustooteid tootvatele ettevõtetele maksusoodustuse vormis antavad toetused on ühisturuga kokkusobivad vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c.

Artikkel 2

Komisjonile tuleb esitada iga-aastased aruanded, mis sisaldavad ükskasjalikku teavet iga meetme rakendamise kohta. Esitatud teave peab eelkõige sisaldama: kokkuvõtet vastavate meetmete rakendamise kohta kalendriaasta jooksul, toetatud abikõlblike projektide loetelu ja kirjeldust, toetatud kirjastustooteid, iga projekti kohta eraldatud toetuse summat ning abisaajate isikuid. Lisaks tuleb komisjonile saata redigeeritud statistilised andmed asjaomaste kirjastustoodete ühendusesisese kaubanduse kohta, et võimaldada järelevalve teostamist turgude arengute kohta.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Itaalia Vabariigile.

Brüssel, 30. juuni 2004

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Mario MONTI